

Parnassia Addiction Research Centre

Jaarverslag 2020

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Het PARC in het kort	4
Samenwerking	5
Kennis delen	6
Begeleiding van medewerkers bij wetenschappelijke deel van opleiding	6
Onderwijs	7
Begeleiding van studenten	8
Presentaties	9
Projecten	10
Projecten uitgelicht	11
Publicaties	18
Pers, (social) media en contact	20

Voorwoord

Op 10 maart 2020 hield ik ter gelegenheid van het Jellinek Jaarsymposium in Amsterdam een lezing over verslaving bij jongeren. In de zaal van het Bimhuis zaten zo'n 250 mensen en na mijn lezing vroegen verschillende collega's mij om nog wat na te praten in de pauze. Ik besloot dat niet te doen, omdat enkele dagen eerder een – eerste – sterfgeval in Nederland had plaatsgevonden als gevolg van een nieuwe infectieziekte waarover steeds meer berichten verschenen. De dag na mijn lezing werd COVID-19 door de WHO als pandemie bestempeld en een dag later werden alle bijeenkomsten met meer dan 100 personen in Nederland afgelast. De lezing in het Bimhuis bleek mijn laatste 'live' lezing van het jaar.

Het jaar 2020 heeft veel sectoren voor grote uitdagingen gesteld en dat geldt ook voor de GGZ en het wetenschappelijk onderzoek binnen de GGZ, inclusief de verslavingszorg. In het PARC hebben wij met grote inspanning en aanpassing de dataverzameling in onze omvangrijke Youth in Transition cohortstudie onder jongeren in de Nederlandse jeugdverslavingszorg in de lucht kunnen houden, zij het onvermijdelijk met enige vertraging. Begin 2020 verwierven wij bovendien een subsidie van ruim een ton van de Federatie Medisch Specialisten – Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie voor een uitgebreide literatuurstudie ten behoeve van de herziening van de multidisciplinaire richtlijn 'Stoornissen in het gebruik van alcohol', waardoor wij in ons werk niet volledig afhankelijk waren van data-verzameling bij patiënten. In lijn hiermee hebben wij in 2020 in opdracht van het ICASA – de International Collaboration on ADHD and Substance Abuse – een internationaal consensus paper uitgebracht over de screening, diagnostiek en behandeling van deze comorbiditeit bij adolescenten, waarvoor evenmin empirisch onderzoek bij patiënten vereist was. Ook in andere projecten binnen het PARC lag de nadruk dit jaar op analyse en rapportage, waarvan één uitmondend in een proefschrift, van onze promovenda Marierose van Dooren, in samenwerking met de Technische Universiteit Delft. Van de papers waarvoor in 2020 inzet is gepleegd, zal een deel in 2021 verschijnen.

Graag bedank ik hierbij alle medewerkers van het PARC voor hun bijzondere inzet in dit jaar: Peter Blanken en Renske Spijkerman (senior onderzoekers), Evelien van der Schee en Heval Özgen (postdoc onderzoekers), Patty van Benthem en Christina Moska (promovendi), Renske Rigter, Khedy Gorissen en Ilse Haarman (onderzoeksassistenten), Monique van Rooij (secretaresse) en de vele stagiaires die ook dit jaar hun hart verpand hebben aan ons verslavingsonderzoek.

Vincent Hendriks

Hoofd verslavingsonderzoek PARC

Hoogleraar Verslaving en psychiatrische comorbiditeit, LUMC Curium

Het PARC in het kort

Het Parnassia Addiction Research Centre (PARC) is het onderzoeksinstituut van de Parnassia Groep dat al ruim 20 jaar wetenschappelijk onderzoek verricht naar verslaving en daaraan verbonden individuele, sociale en maatschappelijke problemen.

Onze missie

Op grond van inzichten uit onderzoek willen wij het zorgbeleid mede richting geven en de effectiviteit en doelmatigheid van de zorg aan mensen met een verslaving verbeteren. Dat doen wij door wetenschappelijk onderzoek uit te voeren en door nationale en internationale kennis te verzamelen en over te dragen.

Onze thema's

- verslaving
- individuele, sociale en maatschappelijke problemen bij verslaving
- farmacologische en psychosociale behandelingen
- vroegsignalering en vroeginterventies
- herstelondersteunende zorg
- psychiatrische comorbiditeit
- ontwikkelen van meer gerichte, gepersonaliseerde interventies
- maatschappelijke integratie
- chroniciteit van verslaving
- jongeren en verslaving

Samenwerking

In 2020 heeft het PARC opnieuw veel samengewerkt met universiteiten, onderzoeks- en kenniscentra, instellingen voor verslavingszorg en instellingen in de ggz en kinder- en jeugdpsychiatrie. Hieronder een greep uit de samenwerkingspartners:

Instellingen voor verslavingszorg:

Instellingen kinder- en jeugdpsychiatrie:

Universiteiten:

(Inter)nationale onderzoeks- en kenniscentra:

Kennis delen

Kennis delen is één van de belangrijkste taken van het PARC zowel binnen als buiten de Parnassia Groep. Binnen de Parnassia Groep heeft het PARC presentaties verzorgd in teams, op congressen, symposia en tijdens studiemiddagen, georganiseerd door de specialisemegroepen en/of zorgbedrijven. In academische opleidingen wordt van oudsher weinig onderwijs gegeven over middelengebruik en verslaving. Het PARC heeft daarom veel onderwijsactiviteiten over dit thema verzorgd. Daarnaast heeft het PARC diverse stagiaires en medewerkers begeleid bij het wetenschappelijke deel van hun opleiding:

Begeleiding van medewerkers bij wetenschappelijke deel van opleiding

3

Klinisch
psychologen
in opleiding

1

Verpleegkundig
specialisten in
opleiding

1

Psychiater in
opleiding

Onderwijs binnen Parnassia Groep:

- ✚ Opzetten cursus R
- ✚ Presentaties over Youth in Transition op de afdelingen Brijder Jeugd
- ✚ Presentatie over therapeutische alliantie tijdens regiodag Den Haag over cliëntenparticipatie
- ✚ Presentatie over Transcultural Psychiatry in the Clinics. Wetenschappelijk Middagprogramma, Den Haag.

Onderwijs buiten Parnassia Groep:

- ✚ College over verslaving, tweede jaars Geneeskunde LUMC
- ✚ College over verslaving, derde jaar Psychologie, Faculteit Sociale Wetenschappen, Universiteit Leiden
- ✚ Halve minor '*Clinical research and practice in child psychiatry*' van LUMC Curium: colleges, werkgroepen en werkbezoeken
- ✚ Zoom college over Migration and Mental Health, Curium.
- ✚ Zoom internationaal college over Identity and Migration.
- ✚ Zoom college over Transculturele psychiatrie.
- ✚ College over Digitalization of Psychiatry during COVID.

Promoveren in coronatijd ...

Vincent Hendriks in toga en baret vanuit zijn werkplek, Zoutkeetsingel Den Haag

Op 3 april 2020 verdedigde Marierose van Dooren van het Parnassia Addiction Research Centre (PARC) met succes haar proefschrift 'Personalized gamification to enhance implementation of eHealth therapy in youth mental healthcare'. Maar zoals de foto al doet vermoeden, werd het geen gewone promotieplechtigheid. Marierose was aanwezig op de Technische Universiteit Delft, samen met de Rector Magnificus en een van haar promotoren. Het publiek in de zaal bestond uit één persoon: haar partner. Wél konden anderen via een livestream op YouTube de verdediging volgen.

De overige leden van de promotiecommissie, waaronder van de Parnassia Groep Mirjam van Orden als een van de opponenten en Vincent Hendriks als mede-promotor namen via een online verbinding deel aan de verdediging. U ziet, ook in de wetenschappelijke rituelen wordt physical distancing strikt toegepast. Noodzakelijk, maar – ondanks toga en baret – wel minder feestelijk. Promoveren in coronatijd. Het is even wennen...

Promotie: Van Dooren MM (Marierose) (2020). Personalized gamification to enhance implementation of eHealth therapy in youth mental healthcare. Promotoren: R.H.M. (Richard) Goossens & V.M. (Vincent) Hendriks. Technische Universiteit Delft: 3 april 2020.

8

Begeleidingen tijdens
(onderzoeks)stage

7

Begeleidingen bij
schrijven Master
scripties

Presentaties op externe congressen, symposia etc.

Nationaal

- ✚ 'Stimulantia bij comorbide verslaving en ADHD' Praktijk Workshop Verslaving, Amsterdam
- ✚ 'De relatie tussen verslaving en (andere) psychiatrische problematiek tijdens Congres Verslavingsproblematiek.
- ✚ 'Youth in Transition studie: Het beloop van verslaving van de adolescentie naar de jongvolwassenheid' keynote lezing tijdens Jellinek Jaarsymposium 2020.
- ✚ Interdisciplinary Conference on Psychedelic Research (ICPR), September 2020

Internationaal

- ✚ 'Agonist medications for people with stimulant use disorder – The potential of sustained-release dexamphetamine' tijdens Scottish Drugs Forum Webinar: Treatment and care for people with a stimulant problem under COVID-19 and beyond.
- ✚ Organizer and moderator for the module Vikram Patel and Laurence Kirmayer Najaarsymposium Transcultural Psychiatry department of NVvP, November 2020

Zitting in projectgroepen

- ✚ Bestuurslid Transculturele Psychiatrie, NvVP
- ✚ Commissie Wetenschappelijk Onderzoek (CWO) van de Combi
- ✚ Diverse interne werkgroepen/overleggen PG (o.a. Specialismegroep Verslaving; Overleg Zorg Brijder; Overleg Specialismeiders & hoogleraren Combi)
- ✚ Erkenningscommissie Justitiële Interventies
- ✚ Netwerkberaad Verslavingskunde Nederland
- ✚ Wetenschappelijke Raad, Kenniscentrum Kinder- & Jeugdpsychiatrie
- ✚ Expert Group "Monitoring Opioid Substitution Treatment (OST) Outcomes" (EMCDDA)
- ✚ Expert Group "Promising pharmacological options for the treatment of stimulants dependence" (UNODC)
- ✚ Wetenschappelijke Raad "Nationale Drugs Monitor", (NDM; Trimbos Instituut)
- ✚ Expertgroep "Indicatiestelling in de verslavingszorg" (Verslavingskunde Nederland)
- ✚ Programmalijn Datamanagement (Verslavingskunde Nederland)
- ✚ Scientific reviewer for British Columbia Centre on Substance Use
- ✚ Editorial board European Addiction Research
- ✚ Guest editor special issue Harm Reduction Journal: "State of the art and best-practice interventions for reducing harm among illicit stimulant users"
- ✚ Haagse Campus big data GGz

Projecten

Het PARC heeft momenteel 8 lopende projecten, 3 van deze onderzoeken bevinden zich in de ‘dataverzameling’ fase en 5 bevinden zich in de ‘rapportage’ fase. Daarnaast werkt het PARC doorlopend aan het initiëren van nieuwe onderzoeksprojecten. Hieronder vindt u een overzicht van alle studies in 2020 en vervolgens enkele studies kort uitgelicht.

Lopende projecten – Dataverzameling fase:

- ✚ [Clïënt Monitoring Systeem \(CMS\)](#)
- ✚ [Routine Outcome Monitoring Volwassenen \(ROM Volwassenen\)](#)
- ✚ [Youth in transition: Addiction trajectories and profiles. A longitudinal study in a population cohort and a youth addiction treatment cohort](#)

Lopende projecten – Rapportage fase:

- ✚ [PACT - Professional Alliance with Clients in Treatment](#)
- ✚ [Werkrelatie in onlinebehandeling](#)
- ✚ Kenmerken, problematiek en beloop zorgtrajecten van jongeren die hulp vragen bij Brijder-Jeugd: een retrospectief dossieronderzoek
- ✚ [Verslavingskunde Nederland: Hernieuwd protocol indicatiestelling in de verslavingszorg](#)
- ✚ [Multidisciplinaire richtlijn Stoornissen in het gebruik van alcohol](#)

Projecten in voorbereiding:

- ✚ [Contingentie Management bij PG Jeugdverslavingszorg](#)

Multidisciplinaire richtlijn Stoornissen in het gebruik van alcohol

In 2018 verscheen de multidisciplinaire richtlijn Stoornissen in het gebruik van cannabis, cocaïne, amfetamine, ecstasy, GHB en benzodiazepines, waarvan de projectleiding bij het PARC lag. In deze richtlijn werd aan de hand van de wetenschappelijke, professionele en ervaringskennis ingegaan op de screening, diagnostiek en behandeling van de belangrijkste niet-opioïde drugs. Al snel na de totstandkoming van deze richtlijn ontstond de wens om op korte termijn ook de uit 2009 stammende multidisciplinaire richtlijn Stoornissen in het gebruik van alcohol te herzien. Mede op grond van de ervaringen die wij opdeden bij het opstellen van de eerdere 'MDR-Drugs' en de waardering vanuit het veld voor deze richtlijn, werd het PARC gevraagd voor de uitvoering van de wetenschappelijke literatuurstudies en het beoordelen van de bewijskracht van de literatuur ten behoeve van de herziening van de 'MDR-Alcohol'.

IN JUNI BEN IK TOT MIJN EMERITAAT HERBENOEMD VOOR MIJN LEERSTOEL. IK HOOP MIJ OOK IN DEZE TWEDE TERMIJN MET VOLLE KRACHT IN TE KUNNEN ZETTEN VOOR HET VERBETEREN VAN DE EFFECTIVITEIT EN DOELMATIGHEID VAN DE ZORG AAN ZOWEL JONGEREN ALS VOLWASSENEN MET VERSLAVING.

VINCENT HENDRIKS

HOOFD ONDERZOEK PARC & HOGLERAAR VERSLAVING EN PSYCHIATRISCHE COMORBIDITEIT LUMC CURIUM

Volgens planning zal de herziene richtlijn Stoornissen in het gebruik van alcohol, inclusief de commentaarfase en autorisatiefase, in 2022 verschijnen.

Verslavingskunde Nederland: Hernieuwd protocol indicatiestelling in de verslavingszorg

In 2020 zijn het PARC en Jellinek – in opdracht van de branche organisatie Verslavingskunde Nederland (VKN) en in nauwe samenwerking met onder andere Novadic-Kentron, het NISPA, het Zwarte Gat, en het IVO – begonnen aan de herziening van het uit 2002 stammende protocol "Indicatiestelling en Trajecttoewijzing" voor de verslavingszorg. Kort na die start brak de COVID-19 pandemie uit en dit had tevens invloed op de dagelijkse praktijk van de verslavingszorg, waaronder het proces van de intake en het zorgaanbod; minder *face-to-face* en meer online behandelcontacten. Parallel daaraan werd er gesproken om het intake instrument, de MATE, door te

ontwikkelen en te *updaten* en werd duidelijk dat de Nederlandse Zorgautoriteit een nieuw "zorgprestatie-model" ontwikkelde, waarin de *Health of the Nations Outcome Scales* (HoNOS) een cruciale rol zou moeten gaan spelen in de zorgvraagtypering. Deze ontwikkelingen hebben ertoe geleid dat besloten is om de herziening van het Indicatiestellingsprotocol enigszins te temporiseren.

Onderzoek naar het effect van de ervaren werkrelatie op de online behandeling "Alcohol onder Controle"

Brijder biedt al jaren een gratis, online en anoniem web-based cognitieve gedragsbehandeling (CGT) aan voor mensen die ondersteuning zoeken bij het stoppen of minderen van hun alcoholgebruik: "Alcohol onder controle" (AoC).

In dit gerandomiseerde onderzoek, dat werd uitgevoerd door Ingeborg Boon in het kader van haar opleiding tot klinisch psycholoog onder supervisie van Peter Blanken, hebben we nagegaan of het bespreekbaar maken van de werkrelatie met de behandelaar, zoals de deelnemer deze ervaart, een positief effect heeft op het doorlopen van het AoC-programma en op het alcoholgebruik en eventuele psychische klachten.

Aan het onderzoek hebben 313 mensen deelgenomen: 41% vrouwen; gemiddelde leeftijd: 46 jaar. De helft van hen kreeg het reguliere AoC behandelaanbod en de andere helft werd in aanvulling daarop op vijf momenten (aan de hand van de Nederlandse versie van de verkorte Working Alliance Inventory) gevraagd naar de ervaren kwaliteit van de werkrelatie met de behandelaar.

Er was geen verschil tussen de deelnemers die wel of niet werden gevraagd naar de werkrelatie met de behandelaar in het percentage dat de gehele online-behandeling voltooide: 13,5% versus 14,6%. Een tussentijdse analyse onder een selecte subgroep deelnemers die het onderzoek voltooiden (n=66), suggereert dat de deelnemers bij wie naar de werkaliantie werd geïnformeerd vaker hun gebruik van alcohol volledig hadden gestopt of aanzienlijk hadden gereduceerd (84%) dan de deelnemers die de standaard AoC-behandeling hadden gekregen (57%). (Maar, deze analyse moet nog worden herhaald als alle deelnemers zijn benaderd voor de follow-up).

De conclusie is dat het continu monitoren van de werkaliantie geen effect heeft op het volledig doorlopen van de AoC-behandeling, hoewel het mogelijk voor een kleine subgroep leidt tot een beter behandelresultaat in termen van alcoholgebruik.

WARE KRACHT IS MET BLOTE
HANDEN EEN CHOCOLADEREEP
IN VIER BROKKEN BREKEN EN
SLECHTS ÉÉN STUK OPETEN
(AUTEUR ONBEKEND).

PETER BLANKEN

SENIOR ONDERZOEKER

Onderzoek en Kennisnetwerk PG Jeugdverslavingszorg

Sinds april 2020 verkennen Brijder Jeugd en YOUZ Verslavingszorg onder de naam PG

DE JEUGDVERSLAVINGSZORG IS NET ZO DYNAMISCH ALS HAAR DOELGROEP: 'NEVER A DULL MOMENT'. ALS ONDERZOEKER EEN UITDAGING, MAAR VOORAL EEN LEUK EN INTERASSANT WERKVELD.

RENSKE SPIJKERMAN

SENIOR ONDERZOEKER

Jeugdverslavingszorg de mogelijkheden om nauwer samen te werken aan een volledig en goed afgestemd preventie- en hulpaanbod voor jongeren met (risico op) verslavingsproblematiek. Voor de komende twee jaar is een projectplan opgesteld dat onder leiding van Leontien Los, in samenspraak met de directies van beide zorgbedrijven wordt uitgevoerd. Dit samenwerkingsinitiatief richt zich ook op de verdere ontwikkeling en wetenschappelijke onderbouwing van behandelmethoden en biedt mogelijkheden om onderzoek nog beter te integreren in de klinische praktijk. Het PARC participeert in het kennisnetwerk dat hiervoor is opgezet en heeft het afgelopen jaar o.a. aan de volgende (nog lopende) onderdelen bijgedragen: harmonisatie van de intake, terugkoppeling van zorggegevens, ontwikkeling van een procedure voor screening op middelengebruik bij cliënten van YOUZ, PACT-studie, YIT, haalbaarheidsstudie contingentie management, ontwikkeling en evaluatie nieuwe behandelmodules gameproblematiek, onderbouwing en evaluatie oudercursus, uitwerking van het twee-jarenplan

wetenschappelijk onderzoek PG jeugdverslavingszorg, schrijven onderzoeksvoorstellen etc. Vermeldenswaard is de PG jeugdverslavingszorg nieuwsbrief die PARC – in samenwerking met medewerkers van Brijder Jeugd en YOUZ verslavingszorg - ongeveer elke 6 weken rondstuurt. Deze informeert professionals en andere geïnteresseerden over de voortgang van het samenwerkingsproject PG jeugdverslavingszorg en biedt inzicht in de lopende onderzoeksprojecten en preventie- en behandelactiviteiten van Brijder Jeugd en YOUZ Verslavingszorg.

MET YIT KUNNEN WE EEN BRUG
SLAAN TUSSEN HET ONDERZOEK EN
DE PRAKTIJK. MET DE RESULTATEN
VAN DIT ONDERZOEK ZULLEN WIJ
ONZE BIJDRAGE LEVEREN AAN DE
GEPERSONALISEERDE ZORG VOOR
JONGEREN IN DE
VERSLAVINGSZORG.

CHRISTINA MOSKA

ONDERZOEKER/ PROMOVENDA

YIT - Youth in Transition

In het onderzoek 'Youth in Transition: Addiction Trajectories and profiles' wordt onderzoek gedaan naar het lange termijn beloop van middelenverslaving onder jongeren aan de hand van vier meetmomenten (start behandeling; eind behandeling en twee en vier jaar follow-up). In 2020 zijn bijna alle 420 jongeren gesproken voor de baselinemeting, daarnaast is hard gewerkt aan de voorbereidingen van de eerste follow-up metingen, die 2 jaar na de baselinemeting en het begin van de behandeling plaatsvinden. De eerste follow-up metingen zullen in januari 2021 afgenomen gaan worden.

De follow-up metingen lijken inhoudelijk gezien op de baselinemeting. Wat verschilt ten opzichte van de baselinemeting is dat de meeste jongeren hun behandeling inmiddels hebben afgerond. We vragen jongeren daarom ook om terug te kijken op de afgelopen twee jaar. Wat vonden zij bijvoorbeeld van de behandeling, wat zijn keerpunten geweest en hoe is het dagelijks leven veranderd? We vragen opnieuw

naar informatie over psychiatrische stoornissen en middelengebruik en we vragen ook naar veranderingen in bijvoorbeeld sociale omgeving en delinquentie - <https://www.youthintransition.nl>.

PACT- Professional Alliance with Clients in Treatment

In de PACT studie wordt onderzoek gedaan naar de therapeutische alliantie bij jongeren in de jeugdpsychiatrie en jeugdverslavingszorg. De eerste resultaten zijn er: De klik tussen behandelaar en jongere is van groot belang voor succes van de behandeling. In 2020 is hierover een Nederlandstalig artikel geschreven, welke in het voorjaar/zomer van 2021 gepubliceerd zal worden in het Tijdschrift voor Psychiatrie. Ook is er in 2020 gekeken naar de visie van ouders op de therapeutische alliantie. Ouders spelen tenslotte meestal een belangrijke rol in de behandeling van hun kind. Een beschrijving van deze bevindingen verschijnt in het voorjaar van 2021 in het tijdschrift voor Psychotherapie. Last but not least, hebben we in 2020 gekeken naar het effect van cliëntenfeedback voor de kwaliteit van de alliantie en behandeluitkomst: één van de hoofdvragen van de PACT-studie. Aan een artikel hierover is in 2020 gewerkt en deze zal in 2021 ter publicatie ingediend worden.

EEN ONDERZOEK DAT AANSLUIT BIJ
DE PRAKTIJK EN ZICH RICHT OP HET
CONTACT ALS KERNWAARDE IN
BEHANDELING IS WAAR IK
ENTHOUSIAST VAN WORD. DOOR DIT
ONDERZOEK WETEN WE STRAKS
BETER HOE WE DE ZORG VOOR DEZE
JONGEREN KUNNEN VERBETEREN.

PATTY VAN BENTHEM

ONDERZOEKER/ PROMOVENDA

Client Monitoring Systeem (CMS)

In 2020 heeft PARC de kerncijfers van Brijder over 2019 gepubliceerd. In deze tabellenboeken worden de belangrijkste verslavings- en demografische kenmerken beschreven van de cliënten die in 2019 ten minste één dag - ambulantly of klinisch - in zorg zijn geweest voor behandeling van verslavingsproblematiek bij Brijder.

Enkele cijfers uit het tabellenboek [Brijder Jeugd](#) zijn:

- Het sinds 2013 teruglopende aantal cliënten bij Brijder Jeugd (van 1.398 in 2013 naar 1.073 in 2018) lijkt in 2019 gestabiliseerd.
- Ongeveer twee derde van de jongeren is tussen de 18 en 22 jaar oud (66%). Het aandeel 'oudere jongeren' is daarmee het hoogst sinds 2013 (61%). De gemiddelde leeftijd lag op ruim 18 jaar.
- Onder de jongste cliënten (12–14 jaar) werden gamen en sociale media het meest frequent als belangrijkste probleem gerapporteerd (gezamenlijk 57%).

Enkele cijfers uit het tabellenboek [Brijder](#) zijn:

- Bijna de helft van de cliënten geeft aan dat alcohol het belangrijkste probleemmiddel is. Voor een op de zes cliënten was cannabis het primaire probleem. Daarna volgen opiaten en cocaïne. Ongeveer één op de twintig cliënten geeft te kennen dat gokken of (internet) gamen het belangrijkste probleem is.
- Het percentage cliënten van 55 jaar of ouder is al enkele jaren boven de 20%. Bij cliënten met als primaire probleem alcohol of opiaten ligt het percentage 55-plussers aanzienlijk hoger (33%).
- Vooral bij cliënten met cocaïne of opiaten als primaire problematiek komt meervoudige problematiek relatief vaak voor. Bij een groot deel van de cliënten met als primair probleem opiaten komt de combinatie met cocaïnegebruik vaak voor, terwijl cliënten met primaire cocaïne problematiek, relatief vaak alcohol en cannabis als secundair probleemmiddel rapporteren.

Enkele cijfers uit het tabellenboek [Brijder Den Haag](#) zijn:

- Bijna de helft van de cliënten woonde in het centrum van Den Haag of het stadsdeel Escamp (46%).
- Wanneer Den Haag wordt vergeleken met de regio Haaglanden valt op dat het percentage cliënten in Den Haag dat opiaten als belangrijkste probleemmiddel noemde hoger is dan in de

DE TABELLENBOEKEN GEVEN INZICHT OP DE SAMENSTELLING VAN ONZE CLIËNTPOPULATIE. OVER TIJD KUNNEN WE KIJKEN NAAR DE VERLOOP VAN KENMERKEN EN VERSCHILLEN TUSSEN GROEPEN OF REGIO'S IN VERSLAVINGSPROBLEMATIEK.

RENSE RIGTER

ONDERZOEKSASSISTENT

regio Haaglanden (17% versus 9%), terwijl er minder sprake is van cliënten met gokproblematiek (4,1% versus 7,9%).

- Cocaine wordt door de helft van de cliënten met primair, problematisch cocainegebruik gerookt (crack-cocaine basen; 50%). Dit percentage fluctueert door de jaren heen, maar is het laagst sinds 2007 (het jaar waarin we begonnen met de tabellenboeken voor Den Haag), toen twee derde van de gebruikers aangaf hun cocaine te roken.

Translationeel onderzoek

Door inzicht in de neurobiologische en psychologische mechanismen die bijdragen aan psychopathologie te vertalen naar innovatieve en effectieve behandelingsstrategieën draagt de translationele onderzoekslijn van Heval bij aan verbetering van de zorg voor patiënten met psychiatrische stoornissen. Haar huidige onderzoek richt zich op veranderde gemoedstoestanden en psychedelica.

NATURE DOES NOT HURRY, YET
EVERYTHING IS ACCOMPLISHED
(LAO TZU).

HEVAL ÖZGEN

SENIOR ONDERZOEKER PARC,
PSYCHIATER I-PSY EN ASSOCIATE
PROFESSOR LUMC CURIUM

Rapportage Brijder Jeugd 2019

IN 2020 HEB IK DE OPLEIDING "DATA SCIENCE AND BUSINESS ANALYTICS" AAN DE ERASMUS UNIVERSITEIT AFGEROND, DE TIJDENS DEZE CURSUS GELEERDE MACHINE-LEARNING TECHNIEKEN ZET IK NU GRAAG IN IN ONZE DAGELIJKSE ONDERZOEKSPRAKTIJK

EVELIEN VAN DER SCHEE

POSTDOC ONDERZOEKER

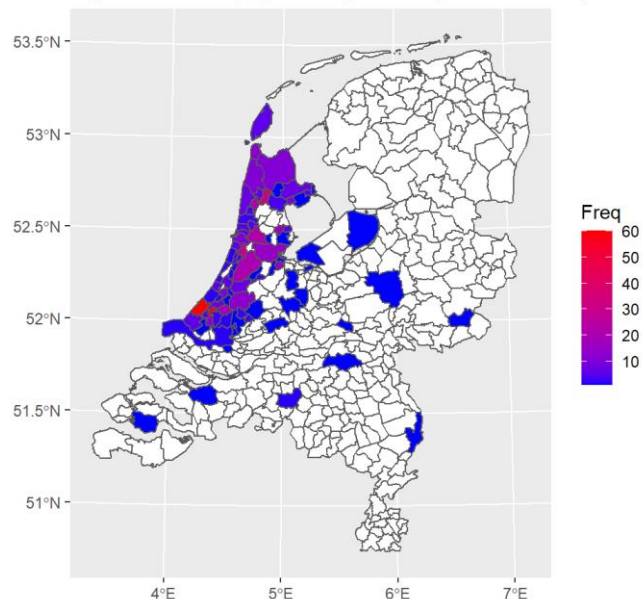
Naast de jaarlijkse tabellenboeken is in 2020 ook de rapportage 'Brijder Jeugd 2019: kerngetallen en behandeluitkomsten over afgesloten zorgtrajecten' uitgekomen. Doordat het hier om afgesloten trajecten gaat betreft deze rapportage een andere groep jongeren dan de jaarlijkse tabellenboeken, die als criteria stellen dat de jongeren tenminste 1 dag in zorg is geweest.

Een meerderheid van de jongeren die in 2019 uit zorg gingen bij Brijder Jeugd kwamen niet alleen in zorg voor verslavingsproblemen. Zeventig procent van hen had naast (gedrags)-verslavingsproblematiek ook andere (psychiatrische) problemen die de behandeling beïnvloedden. Deze jongeren meldden zich het vaakst aan met problemen in het gebruik van cannabis (54%) en stimulantia (11,5%) of met gameproblematiek (10.7%). Veel voorkomende comorbide (verslavings- of psychiatrische) waren een nicotineverslaving (35%); AD(H)D (26%) en een angststoornis (13%) veel voorkomende andere problemen waren problemen met ouders (36%) en studie (15%).

Een derde van de jongeren die in zorg kwamen bleek drop-out, zij vielen eerder dan beoogd uit de behandeling en ronden de behandeling niet regulier af. Helaas is, vanwege het beperkt aantal metingen, voor $\pm 70\%$ van de jongeren die uit zorg zijn gegaan in 2019 niet bekend in hoeverre zij verbeterd zijn gedurende de behandeling en hoe tevreden zij met de behandeling waren. Het is dan ook van groot belang om het aantal eindmetingen te vergroten, alleen op die manier kan er een representatief beeld gegeven worden van de behandeluitkomsten; tevredenheid over de behandeling en verbeteringen in onze zorg.

Benieuwd naar de gehele rapportage? Kijk [hier](#).

Figuur 4. Dekkingsgraad Brijder Jeugd Nederland (N=515)

In 2020 heeft het PARC de volgende artikelen gepubliceerd:

- ✚ van Benthem, P, Spijkerman, R, Blanken, P, Kleinjan, M, Vermeiren, R. R, & Hendriks, VM (2020). A dual perspective on first-session therapeutic alliance: strong predictor of youth mental health and addiction treatment outcome. *European Child & Adolescent Psychiatry*, 1-9. [doi: 10.1007/s00787-020-01503-w](https://doi.org/10.1007/s00787-020-01503-w)
- ✚ Blanken P, Nuijten M, van den Brink W & Hendriks V (2020). Clinical effects beyond cocaine use of sustained-release dexamphetamine for the treatment of cocaine dependent patients with comorbid opioid dependence: Secondary analysis of a double-blind, placebo-controlled randomised trial. *Addiction*, 115 (5): 917-923. [doi: 10.1111/add.14874](https://doi.org/10.1111/add.14874)
- ✚ Van Dooren, M. M., Visch, V., Spijkerman, R., Goossens, R. H., & Hendriks, V. M. (2020). Mental Health Therapy Protocols and eHealth Design: Focus Group Study. *JMIR Formative Research*, 4(5), e15568. [doi: 10.2196/15568](https://doi.org/10.2196/15568)
- ✚ van Dorp M, Boon A, Spijkerman R, & Los L (2020). Substance use prevalence rates among migrant and native adolescents in Europe: A systematic review. *Drug and Alcohol Review*. [doi: https://doi.org/10.1111/dar.13154](https://doi.org/10.1111/dar.13154)
- ✚ Özgen H, Spijkerman R, Noack M, Holtmann M, Schellekens AS, van de Glind G, ... & Hendriks VM (2020). International consensus statement for the screening, diagnosis, and treatment of adolescents with concurrent attention-deficit/hyperactivity disorder and substance use disorder. *European addiction research*, 26(4-5), 223-232. [doi: 10.1159/000508385](https://doi.org/10.1159/000508385)
- ✚ Yuferov V, Butelman ER, Randesi M, van den Brink W, Blanken P, van Ree JM & Kreek MJ (2020). Association of the repeat polymorphism in the promoter of the serotonin transporter (SERT) with dimensional aspects of cocaine use in a Caucasian cohort. *Neuropsychiatric Disease and Treatment*. [doi: 10.2147/NDT.S286536](https://doi.org/10.2147/NDT.S286536)

In 2020 heeft het PARC de volgende hoofdstukken in boeken en rapportages geschreven:

- ✚ **Blanken P** (2020). *Proeftuinen Integrale GGZ in de Wijk: Een follow-up van de Integrale GGZ-wijkteams Moerwijk en Waldeck-Bohemen*. Den Haag: Parnassia Addiction Research Centre (PARC), Brijder
- ✚ **Boon I & Blanken P** (2020). *Working Alliance in Online Treatment for Alcohol Use Disorder: A Randomized Controlled Trial*. Onderzoeksverslag RINO, Utrecht.
- ✚ **Creemers H; Hendriks VM** (2020). *Drugsgebruik en jeugddelinquentie*. In: Hendriks J, Stams GJ, & Ascher J (Red.). *Handboek Forensische Orthopedagogiek*. Boom/Lemniscaat.
- ✚ **Rigter R & Blanken P** (2020). *Kerncijfers Brijder 2019: Den Haag*. Den Haag: PARC, Brijder Onderzoek en Opleiding
- ✚ **Rigter R & Blanken P** (2020) *Kerncijfers Brijder 2019: Noord- en Zuid-Holland*. Den Haag: PARC, Brijder Onderzoek en Opleiding
- ✚ **Rigter R & Blanken P** (2020) *Kerncijfers Brijder Jeugd 2019*. Den Haag: PARC, Brijder Onderzoek en Opleiding
- ✚ **Van Dooren MMM** (2020). *Personalized gamification to enhance implementation of eHealth therapy in youth mental healthcare*. Dissertatie. Delft: Technische Universiteit Delft.

Pers

Alle publicaties en projecten

Zie <https://www.brijder.nl/wie-we-zijn/wetenschappelijk-onderzoek>

LinkedIn

PARC is ook te vinden op [LinkedIn](#)

Adres

Parnassia Addiction Research Centre
(PARC)

Zoutkeetsingel 40

2512 HN Den Haag

Secretariaat PARC

T 088 - 358 20 34

E monique.van.rooij@brijder.nl

ALS SECRETARESSE OP HET PARC HEB IK EEN BREED TAKENPAKKET OP ORGANISATORISCH, INHOUDELIJK EN SOCIAAL GEBIED MET ALS PRIMAIRE TAAK HET ONTLASTEN VAN DE COLLEGA'S WAT BETREFT PLANNING EN ORGANISATIE. HET WERKEN MET EEN HOGLERAAR, ONDERZOEKERS, PROMOVENDI EN STAGIAIRES LEVERT EEN BIJZONDERE DYNAMIEK OP.

MONIQUE VAN ROOIJ

SECRETARESSE